

SVEUČILIŠTE HERCEGOVINA
FAKULTET DRUŠTVENIH ZNANOSTI
DR. MILENKA BRKIĆA

Kraljice Mira 3
Bijakovići
88266 Međugorje
Bosna i Hercegovina

t:+387 36 65 18 28, +387 36 65 03 55 //e:fdzmb@hercegovina.edu.ba //w:hercegovina.edu.ba

SVEUČILIŠTE HERCEGOVINA
FAKULTET DRUŠTVENIH ZNANOSTI DR. MILENKA BRKIĆA

SVEUČILIŠNI STUDIJ
DEFEKTOLOGIJA

STUDIJSKI PROGRAM
DEFEKTOLOGIJA

II. CIKLUS

Akadska 2019./20. godina

DIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ DEFEKTOLOGIJE

STUDIJSKI SMJER:

- **EDUKACIJA I REHABILITACIJA**
- **ŠKOLSKA LOGOPEDIJA**

1. UVOD

1.1. O defektologiji

Studij defektologije utemeljen je na interdisciplinarnom pristupu i suvremenim spoznajama iz edukacije, rehabilitacije, psiholoških, pedagoških, medicinskih i drugih srodnih znanosti u cilju stjecanja znanja i vještina, a radi ostvarenja validnih kompetencija za struku kojom će se baviti.

Izučavajući ovaj kolegij studenti stiču lepezu kompetencija za rehabilitacijski i odgojno-obrazovni rad s djecom i odraslim s intelektualnim teškoćama, senzornim i motoričkim teškoćama.

U toku studija na različitim kolegijima studenti se podstiču na holistički pristup, na stjecanje znanja o različitim problemskim područjima o čovjeku u toku rasta i razvoja (psihosomatskim, somatopsihičkim funkcijama) te cjeloživotnoj društvenoj inkluziji osoba s teškoćama u razvoju.

Plan i program studija defektoloških znanosti provodit će se sukladno europskim standardima uvođenja ECTS-bodovnog sustava i promicanja europske suradnje.

Defektolozi će biti osposobljeni za rad na prevenciji, dijagnostici, rehabilitaciji i edukaciji osoba s teškoćama u razvoju.

1.2. Stručne kompetencije

Edukacija i rehabilitacija

Magistar studija defektologije osposobit će se za primjenu specifičnih odgojno obrazovnih metoda, postupaka oblika rada i načina edukacije osoba s teškoćama u razvoju. Bit će osposobljen za edukacijsko-rehabilitacijsku procjenu, pisanje nalaza i mišljenja te pravljenje individualnih edukacijsko-rehabilitacijskih programa za rad s osobama s teškoćama u razvoju. Osposobljen je za ranu detekciju, procjenu i rani tretman djece s teškoćama u razvoju.

Praktičan rad u konkretnim institucijama omogućit će studentu da se upozna s različitim pristupima u radu, osobama, poteškoćama kao i sticanju vještina i znanja da ovlada situacijom i u složenijim dešavanjima. Današnje suvremene inkluzivne škole su nezamislive bez prisustva defektologa koji će biti osposobljen i kompetentno se

snalaziti u školama kao i na brojnim drugim radnim mjestima vezanim za odgojno obrazovni sustav. Osposobljen je da bude stručni suradnik u redovnim školama, pri centrima za socijalnu skrb i medicinskim ustanovama kao savjetnik za ranu intervenciju.

Svršenik studija defektologije vodeći je stručnjak u specijalnim školama, koordinator za izvođenje praktične nastave za studente srodnih visokoškolskih ustanova, može raditi samostalno u specijalnim i kombinovanim odjeljenjima, raditi u inkluzivnim odjeljenjima, u dnevnim centrima kao i u svim privatnim institucijama za edukaciju i rehabilitaciju djece i omladine s teškoćama u razvoju.

Magistar defektologije smjer edukacija i rehabilitacija tijekom studija osposobit će se za primjenu specifičnih odgojno obrazovnih metoda, postupaka oblika rada i načina edukacije osoba s teškoćama u razvoju. Biti će osposobljen za edukacijsko-rehabilitacijsku procjenu, pisanje nalaza i mišljenja te pravljenje individualnih edukacijsko-rehabilitacijskih programa za rad s osobama s teškoćama u razvoju. Osposobljen je za ranu detekciju, procjenu i rani tretman djece s teškoćama u razvoju.

Praktičan rad u konkretnim institucijama omogućit će studentu da se upozna s različitim pristupima u radu, osobama, poteškoćama kao i stjecanju vještina i znanja da ovlada situacijom i u složenijim dešavanjima. Današnje suvremene inkluzivne škole su nezamislive bez prisustva defektologa koji će biti osposobljen i kompetentno se snalaziti u školama kao i na brojnim drugim radnim mjestima vezanim za odgojno obrazovni sustav. Osposobljen je da bude stručni suradnik u redovnim školama, pri centrima za socijalnu skrb i medicinskim ustanovama kao savjetnik za ranu intervenciju.

Magistar defektologije smjer edukacija i rehabilitacija vodeći je stručnjak u specijalnim školama, koordinator za izvođenje praktične nastave za studente srodnih visokoškolskih ustanova, može raditi samostalno u specijalnim i kombiniranim odjeljenjima, raditi u inkluzivnim odjeljenjima, u dnevnim centrima kao i u svim privatnim institucijama za edukaciju i rehabilitaciju djece i omladine s teškoćama u razvoju.

Školska logopedija

Magistri defektologije, smjer Školska logopedija, stječu lepezu kompetencija u specijalnom odgojno-obrazovnom procesu za rad s djecom i drugim osobama s iz više logopedskih subdisciplina ili oblasti (poremećaja glasa, disleksije, disgrafije, poremećaja sluha i slušanja, mucanja, logopedske dijagnostike, fonološki artikulacijskih poremećaja, razvojno jezičke poremećaja, govorom djece s autizmom, govorom osoba sa afazijom) i raznim teškoćama u socijalnoj integraciji.

Kroz studij različitih kolegija studenti II. ciklusa studija školske logopedije su poticani na holistički pristup, na stjecanje znanja o različitim problemskim područjima o čovjeku tijekom rasta i razvoja (psihosomatskim, somatopsihičkim funkcijama) te o inetgraciji i inkluziji u redovnom odgojno-obrazovnom procesu, s posebnim osvrtom na logopedske probleme.

Magistri defektologije smjer školska logopedija su osposobljeni za:

- rad na prevenciji, dijagnostici, rehabilitaciji i edukaciji osoba s intelektualnim poteškoćama, s visokom razinom znanja iz ovih kolegija u teoretskom i praktičnom smislu. Praksu su stekli tijekom studija u logopedskim vježbaonicama, ambulantomama i centrima specijaliziranim za rad s logopedskim teškoćama.
- za primjenu specifičnih odgojno-obrazovnih metoda, postupaka oblika rada i načina edukacije osoba s intelektualnim poteškoćama svih razina.

Praktični rad omogućuje magistru školske logopedije da se upozna s različitim pristupima u radu, poteškoćama, kao i stjecanju vještina i znanja ovladavanja situacijom i u složenim slučajevima.

Magistar defektologije smjera školska logopedije osposobljen je kompetentno se snalaziti u školama s inkluzivnim programima, na drugim radnim mjestima vezanim za odgojno-obrazovni sustav, kao i ustanovama koje imaju prateće logopedске službe.

Spremni su za samostalan i suradnički rad u specijalnim i kombiniranim školskim odjelima, u dnevnim centrima, u prihvatnim institucijama, kao i za znanstveni i istraživački rad u svojstvu suradnika na visokoškolskim i drugim znanstvenim ustanovama.

2. OPĆI PODACI

2.1. Osnovno o studiju defektologije

Studij defektologije pri Sveučilištu Hercegovina temelji se na suvremenim, znanstveno utemeljenim defektologijskim spoznajama i preporučenim praksama djelovanja. Na ovom sveučilištu defektologija je organizirana kao jednopredmetni studij, kroz tri ciklusa studiranja: preddiplomski, diplomski i doktorski studij.

2.2. Naziv studija

Diplomski studij Defektologija

2.3. Nositelj studija

Sveučilište Hercegovina

Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića

Adresa 1: Kraljice Mira 3A Bijakovići Međugorje

Adresa 2: Kneza M. Viševića Humskog, Mostar

2.4. Jezik na kojem se izvodi studijski program

Nastava na studijskom programu Defektologija izvodi se na hrvatskom jeziku.

2.5. Trajanje studija

Studij je organiziran kao jednopredmetni studij kroz dva stupnja obrazovanja po modelu 3+2.

diplomski studij traje dvije godine ili četiri semestara. Tijekom studija student je dužan ostvariti 120 ECTS bodova, a studij završava polaganjem završnog ispita, obranom diplomskog rada.

2.6. Uvjeti upisa

Uvjeti za upis na diplomski studij defektologije su:

- završen prvi ciklus (preddiplomski studij) defektologije ili srodan studij.
- završen studij bilo kojeg profila u najmanje trogodišnjem ili četverogodišnjem trajanju ili ekvivalent, uz uvjete određene kroz postupak akademskog priznavanja,

Ukoliko prvi ciklus studija defektologije nije završen na Sveučilištu Hercegovina potrebno je rješenje o akademskom priznavanju.

Na studij se mogu upisati i kandidati drugih struka, ovisno o prethodno završenom fakultetu, ali prilikom upisa dužni su pokrenuti postupak akademskog priznavanja, na temelju kojega povjerenstvo za priznavanje može upisanom studentu, odrediti polaganje diferencijalnog/ih ispita, o čemu Dekan studentu izdaje odgovarajuće rješenje. Diferencijalni ispit/i, u načelu, obuhvaća sadržaje iz temeljnih kolegija koji se izučavaju u okviru prvog

ciklusa izabranog studija. Nakon što položi diferencijalne ispite, student stječe pravo polagati ispite po nastavnom planu.

Na studij se mogu upisati i studenti koji su već započeli studij na drugoj visokoškolskoj ustanovi kroz proceduru prelaska s jednog studija na drugi, uz obavezno proveden postupak akademskog priznavanja. Uvjeti za upis na studij jednaki su za državljane Bosne i Hercegovine i strane državljane.

2.7. Stručni i akademski naziv i stupanj koji se stječe završetkom studija

Završetkom diplomskog studija psihologije stječe se akademski naziv: **magistar-ica defektologije, odgovarajućeg smjera.**

2.8. Lista obveznih i izbornih kolegija nalazi se u nastavnom planu u sljedećoj tablici.

EDUKACIJA I REHABILITACIJA

DIPLOMSKI/MASTER STUDIJ DEFЕКТОЛОГИЈЕ, SMЈER EDUKACIЈA I REHABILITACIЈA							
NAZIV KOLEGIЈA	P	S	V	ECTS	STATUS	Nastavnik	Suradnik
I SEMESTAR							
Defektološke znanosti i inkluzivno obrazovanje	1	1	2	5	Zajednički		
Humana genetika	1	1	2	5	Obvezni		
Djeca s teškoćama u razvoju	1	1	2	5	Obvezni		
Akadske vještine	1	1	2	5	Zajednički		
Izborni kolegij (student bira s liste A)	1	1	2	5	Izborni		
Izborni kolegij (student bira s liste A)	1	1	2	5	Izborni		
II SEMESTAR							
Surdopedagogija	1	1	2	5	Obvezni		
Logopedija	1	1	2	5	Obvezni		
Oligofrenopedagogija	1	1	2	5	Obvezni		
Tiflopedagogija	1	1	2	5	Obvezni		
Anatomija i fiziologija	1	1	2	5	Obvezni		
Defektološka praksa	0	0	3	5	Obvezni		
III SEMESTAR							
Metodologija znanstvenih istraživanja sa statistikom	1	1	2	5	Zajednički		
Dijagnosticiranje u defektologiji	1	1	2	5	Obvezni		
Rani tretman djece s teškoćama u razvoju	1	1	2	5	Obvezni		
Izborni kolegij (student bira s liste A)	1	1	2	5	Izborni		
Izborni kolegij (student bira s liste A)	1	1	2	5	Izborni		
Izborni kolegij (student bira s liste A)	1	1	2	5	Izborni		
IV SEMESTAR							
Individualni edukativni programi	1	1	2	5	Obvezni		
Edukacijsko-rehabilitacijska praksa	1	1	2	5	Obvezni		
Diplomski/magistarski rad	0	15	0	20	Mentorstvo		
Završetko studija stječe se akademski naziv Magistra Defektologije, smjer Edukacija i rehabilitacija							

ŠKOLSKA LOGOPEDIJA

DIPLOMSKI/MASTER STUDIJ DEFEKTOLOGIJE, SMJER ŠKOLSKA LOGOPEDIJA							
NAZIV KOLEGIJA	P	S	V	ECTS	STATUS	Nastavnik	Suradnik
I SEMESTAR							
Defektološke znanosti i inkluzivno obrazovanje	1	1	2	5	Zajednički		
Humana genetika	1	1	2	5	Obvezni		
Djeca s teškoćama u razvoju	1	1	2	5	Obvezni		
Akadske vještine	1	1	2	5	Zajednički		
Izborni kolegij (student bira s liste A)	1	1	2	5	Izborni		
Izborni kolegij (student bira s liste A)	1	1	2	5	Izborni		
II SEMESTAR							
Surdopedagogija	1	1	2	5	Obvezni		
Logopedija	1	1	2	5	Obvezni		
Fiziološke osnove govora s anatomijom	1	1	2	5	Obvezni		
Neuro-razvojni govorni poremećaji	1	1	2	5	Obvezni		
Poremećaji ritma govora	1	1	2	5	Obvezni		
Logopedijska praksa I	0	0	3	5	Obvezni		
III SEMESTAR							
Metodologija znanstvenih istraživanja sa statistikom	1	1	2	5	Zajednički		
Metodika razvoja govora	1	1	2	5	Obvezni		
Poremećaji čitanja i pisanja	1	1	2	5	Obvezni		
Izborni kolegij (student bira s liste A)	1	1	2	5	Izborni		
Izborni kolegij (student bira s liste A)	1	1	2	5	Izborni		
Izborni kolegij (student bira s liste A)	1	1	2	5	Izborni		
IV SEMESTAR							
Specifičnosti logopedijskih istraživanja	1	1	2	5	Obvezni		
Završna logopedijska praksa	1	1	2	5	Obvezni		
Diplomski/magistarski rad	0	15	0	20	Mentorstvo		
Završetko studija stječe se akademski naziv Magistra Defektologije, smjer Školska logopedija							

LISTA IZBORNIH KOLEGIJA EDUKACIJA I REHABILITACIJA

Lista A1 – student u prvom semestru bira dva izborna kolegija

NAZIV KOLEGIJA	P	S	V	ECTS	STATUS
Metodološke i statističke specifičnosti u defektološkim istraživanjima	1	1	2	5	Izborni
Dislalia – sustavna terapija	1	1	2	5	Izborni
Suvremeni pristupi u radu s djecom iz spektra autizma	1	1	2	5	Izborni
Izborni eksterni kolegij	1	1	2	5	Izborni

Lista A3 – student u trećem semestru bira tri izborna kolegija

NAZIV KOLEGIJA	P	S	V	ECTS	STATUS
Programi podrške za odrasle osobe s invaliditetom	1	1	2	5	Izborni
Tretman djece iz spektra autizma zasnovan na ABA principima	1	1	2	5	Izborni
Metodika rada s djecom s lakim intelektualnim teškoćama	1	1	2	5	Izborni
Metodika rada s djecom s umjerenim i težim intelektualnim teškoćama	1	1	2	5	Izborni
Modeli socijalne potpore za osobe ometene u mentalnom razvoju	1	1	2	5	Izborni
Obrazovanje i razvoj djece s tjelesnim teškoćama	1	1	2	5	Izborni

LISTA IZBORNIH KOLEGIJA ŠKOLSKA LOGOPEDIJA

Lista A1 – student u prvom semestru bira dva izborna kolegija

NAZIV KOLEGIJA	P	S	V	ECTS	STATUS
Metodološke i statističke specifičnosti u defektološkim istraživanjima	1	1	2	5	Izborni
Dislalia – sustavna terapija	1	1	2	5	Izborni
Suvremeni pristupi u radu s djecom iz spektra autizma	1	1	2	5	Izborni
Izborni eksterni kolegij	1	1	2	5	Izborni

Lista A3 – student u trećem semestru bira tri izborna kolegija

NAZIV KOLEGIJA	P	S	V	ECTS	STATUS
Afazije i dječje razvojne disfazije	1	1	2	5	Izborni
Poremećaji gutanja	1	1	2	5	Izborni
Poremećaji glasa	1	1	2	5	Izborni
Poremećaji jezičkog procesiranja	1	1	2	5	Izborni
Poremećaji komunikacije kod traumatskih oštećenja mozga	1	1	2	5	Izborni
Znakovni jezik	1	1	2	5	Izborni
Dvojezično obrazovanje gluhe djece	1	1	2	5	Izborni

Fakultet:	<i>Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića (FDZMB)</i>
Naziv kolegija:	DEFEKTOLOŠKE ZNANOSTI I INKLUZIVNO OBRAZOVANJE
Studijski program:	Defektologija
Ciklus studija:	2. ciklus
Godina studiranja:	1. godina
Semestar studiranja:	1. semestar
Bodovna vrijednost kolegija:	5 ECTS
Broj sati u semestru:	1+1+2
Opće i posebne kompetencije/Ishodi učenja:	Cilj kolegija je studente upoznati s temeljnim konceptima razvoja defektologije kao znanosti, promišljanje o teorijskim konceptima kroz koje su prolazile osobe s invaliditetom i hendikepom, povezanost sa specijalnom pedagogijom i današnje gledanje na osobe s poteškoćama. Upoznati studente s definicijom, konceptom i strategijom inkluzivne prakse; s filozofskim, zakonodavnim i edukativnim utemeljenjem inkluzivne prakse; sa sudionicima i njihovom ulogom u inkluzivnoj praksi.
Okvirni sadržaj kolegija:	<ul style="list-style-type: none"> • Teorijske osnove defektologije • Osnovno načelo defektologije kao znanstvenog polja • Konceptualne i terminološke različitosti • Djeca s poteškoćama i ometenošću u razvoju kroz historiju • Osobe s teškoćama socijalne integracije i proces osposobljavanja za samoživot • Dijagnostika i rehabilitacija • Metode istraživanja u defektologiji • Inkluzija kao proces utemeljen na historijskom saznanju i iskustvu • Odnos prema osobama sa psiho-fizičkim smetnjama u inkluzivnom obrazovanju • Principi inkluzivnog odgoja i obrazovanja • Primjena inkluzivne nastave • Mogućnosti inkluzivnog obrazovanja učenika sa poteškoćama u razvoju • Priprema nastavnika i odgajatelja za inkluzivni obrazovani proces • Inkluzija u široj društvenoj zajednici
Temeljna literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kovačević, V., Stančić, V., Mešovšek, M. (1998). <i>Osnove teorije defektologije</i>. Fakultet za defektologiju Sveučilišta u Zagrebu. Zagreb. 2. Zečić. S., Jeina. Z. (2006). <i>Nastavnik u inkluzivnom okruženju</i>. Fojnica: Štamparija Fojnica. 3. Zečić. S. (2009). <i>Specijalna pedagogija</i>. Skripta

Fakultet:	<i>Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića (FDZMB)</i>
Naziv kolegija:	HUMANA GENETIKA
Studijski program:	Defektologija
Ciklus studija:	2. ciklus
Godina studiranja:	1. godina
Semestar studiranja:	1. semestar
Bodovna vrijednost kolegija:	5 ECTS
Broj sati u semestru:	1+1+2
Opće i posebne kompetencije/Ishodi učenja:	<p>Predmet obuhvaća znanje potrebno za razumijevanje i upoznavanje osnova naslijeđa i zakona nasljeđivanja. Studenti se upoznaju s osnovnim principima humane genetike, kao i primjenom genetičkih znanosti u dijagnostici, liječenju, prevenciji nasljednih i prirođenih poremećaja. Cilj je objasniti način nasljeđivanja kromosomskih monogenih i multifaktorskih poremećaja kao i netipične oblike nasljeđivanja. Obuhvaćeni su i poremećaji gametogeneze, normalani i poremećeni intrauterini razvoj, čimbenici koji na to utječu. Studenti će se upoznati i s tipičnim kliničkim slikama i primjerima za pojedine vrste nasljednih poremećaja s posebnim naglaskom na poremećaje na koje će nailaziti u praksi (intelektualne poteškoće, autistični spektar poremećaja, smetnje ponašanja, gluhoća, naglušnost, slabovidnost. Obradit će se i etičko-pravna pitanja genetičkog testiranja te primjena ovih principa u kliničkoj praksi te screening programima i znanstvenim istraživanjima.</p>
Okvirni sadržaj kolegija:	<ol style="list-style-type: none"> 1.Uvod u humanu genetiku 2.Kratka povijest 3.Pojam naslijednog i stečenog 4.Kromosomi i kromosomske bolesti,normalan i abnormalan kariotip čovjeka 5.Embriogeneza i fetalni razvoj 6.Gameta i zigota 7.Embriopatija, fetopatija, fenakopatije, genokopatije, pojamDNA i RNA 8.Jednostavni i multifaktorijski tip nasljeđivanja 9.Mendelski tip nasljeđivanja: autosomno dominantno nasljeđivanje, autosomno recesivni tip nasljeđivanja, x vezano nasljeđivanje, nemendelski oblici nasljeđivanja (dinamičke mutacije, mitohondrijske bolesti, mozaicizam) 10.Anomalije (urođeni i stečeni defekti) 11.Podjela i nomenklatura 12.Poligenensko i multifaktorsko nasljeđivanje 13.Genetska osnova neurosomatskih bolesti 14.Genetski uzroci umne zaostalosti, gluhoća, gubitak vida, kongenitivne malformacije 15.Genetika ponašanja 16.Dijagnostika naslijednih bolesti, anemneza i obiteljsko stablo, klinički pregledi, citogenetičke metode, biokemijske pretrage,prenatalna dijagnostika. 17.Genetičko savjetovanje 18.Genetičko inženjerstvo

Temeljna literatura:	<p>1. Barišić I. Osnove humane genetike, skripta 2005,1-90. 2. Barišić I. Malformacijski sindromi uzrokovani vanjskim čimbenicima. 3. Zergollern Lj. i sur. Medicinska genetika 1. Zagreb, Školska knjiga 2. izdanje 1991:345-364</p>
-----------------------------	---

Fakultet:	<i>Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića (FDZMB)</i>
Naziv kolegija:	DJECA S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU
Studijski program:	Defektologija
Ciklus studija:	2. ciklus
Godina studiranja:	1. godina
Semestar studiranja:	1. semestar
Bodovna vrijednost kolegija:	5 ECTS
Broj sati u semestru:	1+1+2
Opće i posebne kompetencije/Ishodi učenja:	<p>Cilj nastave ovog kolegija je upoznati studente s djecom koja imaju teškoće u razvoju, s povijesnim razvojem odnosa prema ovoj djeci, sa značajem usposavljanja blagovremene dijagnoze, prognoze i tretmana djece s posebnim potrebama u procesu rehabilitacije.</p> <p>Upoznati studente s činjenicom da se djeca s teškoćama u razvoju nalaze u procesu inkluzije/integracije, pohađaju redovne vrtiće i škole uz dodatne rehabilitacijske programe koji se realiziraju i van institucija koje djeca pohađaju.</p>
Okvirni sadržaj kolegija:	<ul style="list-style-type: none"> • Povijesni put razvoja o prihvatanju djece s teškoćama u razvoju nekad i danas • Suvremeno shvaćanje dinamičke procjene i dijagnostike • Društveni značaj i uslovljenost klasifikacije (identifikacije) djece s teškoćama u razvoju • Najnovija shvaćanja i razumijevanje različitosti među djecom s posebnim potrebama i uvažavanje njihovih sposobnosti, potreba u grupi i društvu • Dijagnosticiranje učenika s posebnim potrebama i teškoće socijalne integracije • Djeca s blagim smetnjama u razvoju i učenju • Rad s djecom s teškoćama u razvoju u dječjem vrtiću • Rad s učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoj školi • Adaptivno ponašanje učenika i socijalna integracija • Acadia i AMMD testovi
Temeljna literatura:	Winkel, R. (1996) Djeca koju je teško odgajati. Zagreb: Educa

Fakultet:	<i>Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića (FDZMB)</i>
Naziv kolegija:	AKADEMSKE VJEŠTINE
Studijski program:	Defektologija
Ciklus studija:	2. ciklus
Godina studiranja:	1. godina
Semestar studiranja:	1. semestar
Bodovna vrijednost kolegija:	5 ECTS
Broj sati u semestru:	1+1+2
Opće i posebne kompetencije/Ishodi učenja:	<p>Studenti stječu određena i precizna teorijska znanja i praktičnu osposobljenost za pripremanje i izradu magistarskog rada i drugih stručnih radova. Biti će sposobni pretraživati literaturu (prikupljati podatke iz elektronskih i tiskanih izvora), kritički promišljati, razumjeti i znati se koristiti znanstvenim radovima. Moći će primjenjivati znanstveni stil pisanja, ovladati će argumentiranjem i dokazivanjem vlastitih stavova, diskusijom i interpretacijom rezultata, izvođenjem zaključaka, ispravnim strukturiranjem radova, organiziranjem rukopisa te usmenim prezentiranjem radova prema svjetskim metodološkim standardima APA sustava koji je prihvaćen u znanostima o obrazovanju. Izgraditi će osjetljivost za etiku u znanstvenom stvaralaštvu i moralno korištenje znanstvenih informacija.</p>
Okvirni sadržaj kolegija:	<p>Znanstvene informacije. Baze podataka. Struktura magistarskog rada, znanstvenog članka, znanstvene monografije. Argumentacija. Retorička konstruiranost znanstvenog diskursa. Izrada sinopsisa stručnog rada i idejnog projekta istraživanja. Operacionalizacija varijabli istraživanja. Formiranje uzoraka istraživanja. Iskazivanje rezultata istraživanja broičano, tabelarno i statističkim mjerama. Interpretacija i diskusija rezultata istraživanja. Organizacija rukopisa magistarskog rada i ostalih stručnih radova. Izrada ekspozea i prezentacije magistarskog rada. Katalogizacija i međunarodne standardne oznake publikacija. Objavlivanje stručnih i znanstvenih radova i njihova usmena prezentacija. Evaluacija i kategorizacija znanstvenih i stručnih radova.</p>
Temeljna literatura:	1. Milenko Kundačina i Veljko Bandur (2007): <i>Akademskopisanje</i> . Užice: Učiteljskifakultet.

Fakultet:	<i>Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića (FDZMB)</i>
Naziv kolegija:	SURDOPEDAGOGIJA
Studijski program:	Defektologija
Ciklus studija:	2. ciklus
Godina studiranja:	1. godina
Semestar studiranja:	2. semestar
Bodovna vrijednost kolegija:	5 ECTS
Broj sati u semestru:	1+1+2
Opće i posebne kompetencije/Ishodi učenja:	Po položenom ispitu iz kolegija studenti će imati temeljne kompetencije koje im omogućavaju: razumjeti i interpretirati teorijske osnove iz područja Surdopedagogije, implementirati i evaluirati spoznaje o razvoju surdopedagoške teorije i prakse, primijeniti stečena znanja u provedbi tretmana kod učenika oštećena sluha.
Okvirni sadržaj kolegija:	Pojam, predmet i zadaci surdopedagogije Povijesni osvrt na surdopedagogiju Odnos društva prema osobama oštećena sluha Uzroci i vrste oštećenja sluha Osnove detekcije oštećenja sluha Osnove razvrstavanja djece oštećena sluha Surdoaudiološka dijagnostika Rehabilitacija slušanja i govora Vidovi komunikacije osoba oštećena sluha Ličnost osobe oštećena sluha Mišljenje, pažnja, predstave i pamćenje kod djece oštećena sluha Edukacija osoba oštećena sluha Djeca oštećena sluha u odgojno-obrazovnom sustavu Inkluzija i djeca oštećenog sluha
Temeljna literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Radovančić, B. (1995). Osnove rehabilitacije slušanja i govora. Zagreb: Fakultet za defektologiju 2. Mujkanović, E. (2011). Surdopedagogija – skripta

Fakultet:	<i>Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića (FDZMB)</i>
Naziv kolegija:	LOGOPEDIJA
Studijski program:	Defektologija, smjer Edukacija i rehabilitacija
Ciklus studija:	2. ciklus
Godina studiranja:	1. godina
Semestar studiranja:	2. semestar
Bodovna vrijednost kolegija:	5 ECTS
Broj sati u semestru:	1+1+2
Opće i posebne kompetencije/Ishodi učenja:	<p>Nakon uspješno usvojenog programa studenti će imati kompetencije i moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> *Prepoznati poremećaje govora i jezika i govorne komplikacije kod djece koje se javljaju u razvojnoj dobi a proizilaze iz organskih, razvojno-psiholoških i socioloških uvjeta. *Primijeniti savremene pristupe i metode logopedskog tretmana osoba sa govorno-jezičkim poremećajima; * Spoznati prednosti i adekvatnost pojedinih strategija jezičkog tretmana u odnosu na specifičnosti i potrebe pacijenata: * Informisati i savjetovati osobe sa afazijom i srodnim poremećajima, kao i njihovu porodicu o rezultatima logopedskog tretmana . * Osmisliti i provesti istraživanje u području neurogenih govorno-jezičkih poremećaja, te na osnovu rezultata izvoditi zaključke.
Okvirni sadržaj kolegija:	<ul style="list-style-type: none"> • Definicija, predmet, struktura i zadaci logopedije • Teorijske osnove logopedije • Komunikacija i njen razvoj • Biološke osnove produkcije govora • Struktura i klasifikacija patologije verbalne komunikacije • Uzroci poremećaja glasa, govora, jezika, čitanja i pisanja. • Logopedska dijagnostika • Dislalije (omisijska, supstitucija, distorzija). • Mucanje (fiziološko, primarno i sekundarno) • Afazije i dječije razvojne disfazije. • Disleksija i disgrafija. • Rehabilitacija najnovijim metodama rada • Modeli rada logopeda u odgojno-obrazovnim ustanovama • Sticanje zvanja logopeda • Gdje sve može i treba raditi logoped. Unesi okvirni sadržaj kolegija po cjelinama, sukladno programu kolegija.
Temeljna literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zečić, S. Mujkanović, E. & Devolli, A. : (2006) Logopedija. Connectum. Sarajevo.

Fakultet:	<i>Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića (FDZMB)</i>
Naziv kolegija:	OLIGOFRENOPEĐAGOGIJA
Studijski program:	Defektologija, smjer Edukacija i rehabilitacija
Ciklus studija:	2. ciklus
Godina studiranja:	1. godina
Semestar studiranja:	2. semestar
Bodovna vrijednost kolegija:	5 ECTS
Broj sati u semestru:	1+1+2
Opće i posebne kompetencije/Ishodi učenja:	Putem ovog kolegija studente je neophodno upoznati sa oligofrenopedagogijom, da ovladaju znanjem koje je potrebno za sudjelovanjem u specijalnoj pedagogiji koja se bavi osobama sa smanjenim ili vrlo malim intelektualnim sposobnostima, u izradi i provođenju individualnih-edukacijsko rehabilitacijskih programa u radu s tim osobama, s njihovim obiteljima, uvjetima integracije i posebnim uvjetima u životu istih.
Okvirni sadržaj kolegija:	<ul style="list-style-type: none"> • Oligofrenopedagogija –terminologija • Historijski razvoj nauke • Definicija, predmet i zadaci oligofrenopedagogije • Struktura oligofrenopedagogije • Prevalenca i incidenca lica s mentalnom retardacijom • Definicija i klasifikacija mentalne retardacije • Aktivnost Itarda i Seguina u oligofrenopedagogiji • Karakteristike lake mentalne retardacije • Karakteristike umjerene mentalne retardacije • Karakteristike teže i duboke mentalne retardacije • Uzroci (etiologija) mentalne retardacije • Oligofrena i dementna djeca • Dawnov sindrom (incidencija, prevalencija i karakteristike) • Fenilketonurija(incidencija, prevalencija i karakteristike) • Mikrocefalija- mikrencefalijaPrenatalni uzrocimentalne retardacije • Perinatalni uzroci mentalne retardacije • Postnatalni uzroci mentalne retardacije
Temeljna literatura:	1. Zečić.S.; (2011) „ Oligofrenopedagogija“ Skripta urađena za potrebe studenata.Skriptarnica na fakultetu.

Fakultet:	<i>Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića (FDZMB)</i>
Naziv kolegija:	FIZIOLOŠKE OSNOVE GOVORA S ANATOMIJOM
Studijski program:	Defektologija, smjer Školska logopedija
Ciklus studija:	2. ciklus
Godina studiranja:	1. godina
Semestar studiranja:	2. semestar
Bodovna vrijednost kolegija:	5 ECTS
Broj sati u semestru:	1+1+2
Opće i posebne kompetencije/Ishodi učenja:	<p>Cilj je upoznati studente s pojmom, karakteristikama i procesiranjem zvuka te anatomskim i fiziološkim aspektima produkcije i percepcije govornoga zvuka. Također upoznati studente s temeljnim informacijama i znanjima iz područja akustike i elektroakustike, akustike glasa i govora te metodama i načinima akustičke analize glasa i govora./</p> <p>Nakon položenog ispita student će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - definirati osnovne pojmove o akustičkim karakteristikama glasa, općim pojmovima o zvuku, spektralnim karakteristikama govora i njihovom funkcijom, - koristiti savremenu terminologiju, definicije i klasifikacije zvuka, analize, primjene i editiranja zvuka za potrebe logopedskog rada; - razumjeti i interpretirati teorijske osnove iz područja fiziologije govornih organa, - implementirati i evaluirati spoznaje o razvoju teorije i prakse iz ovog područja <p>analizirati patologiju koja je uzrok raznih glasovnih i govornih poteškoća.</p>
Okvirni sadržaj kolegija:	<ul style="list-style-type: none"> - Fiziologija kao znanost - Procesuiranje govora - Opći pojmovi o zvuku - Akustičke karakteristike glasa i govora - Digitalno signalno procesiranje u logopediji - Vremenske i spektralne karakteristike govora - Akustička analiza glasa i govora u dijagnostici - Fiziološka slušna akustika - Psihoakustika i govorna akustika <p>Akustika glasa</p>
Temeljna literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Heđever, M. (2010). Osnove fiziološke i govorne akustike (materijal za studente logopedije) Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet 2. Heđever, M. (2012). Govorna akustika (materijal za studente logopedije) Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet 3. Salihović, N., Junuzović-Žunić, L., Ibrahimagić, A. (2006). Poremećaji glasa, govora i jezika. Tuzla: Harfograf

Fakultet:	<i>Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića (FDZMB)</i>
Naziv kolegija:	TIFLOPEDAGOGIJA
Studijski program:	Defektologija, smjer Edukacija i rehabilitacija
Ciklus studija:	2. ciklus
Godina studiranja:	1. godina
Semestar studiranja:	2. semestar
Bodovna vrijednost kolegija:	5 ECTS
Broj sati u semestru:	1+1+2
Opće i posebne kompetencije/Ishodi učenja:	Cilj nastave ovog kolegija je educirati studente o odgoju i obrazovanju, te rehabilitaciji slijepih osoba i njegovom razvoju kroz povijest. Studenti bi studijem ovog predmeta trebali steći teorijska i praktična znanja o etiologiji, fenomenologiji oštećenja vida i njihovim implikacijama na funkcioniranje slijepih i slabovidnih osoba u različitim područjima njihove aktivnosti.
Okvirni sadržaj kolegija:	Povijesni razvoj Tiflopedagogije Moderna filozofija odgoja, obrazovanja i rehabilitacije slijepih Međunarodni i nacionalni edukacijsko – rehabilitacijski modeli Odgojno – obrazovna integracija slijepih Inkluzija slijepih Preduvjeti za proces odgojno-obrazovnog i rehabilitacijskog programa rada sa slijepima (prostor, oprema, sredstva i pomagala) Uspostavljanje Programa rada sa slijepim djetetom u obitelji
Temeljna literatura:	1.Stančić, V. (1991). Oštećenja vida, biopsihosocijalni aspekti. Zagreb: Školska knjiga. 2.Čehić, E. (1981). Specifičnosti u učenju i razvoju ličnosti djece normalna vida i slijepe djece. Sarajevo: Svjetlost.

Fakultet:	<i>Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića (FDZMB)</i>
Naziv kolegija:	NEURO-RAZVOJNI GOVORNI POREMEĆAJI
Studijski program:	Defektologija, smjer Školska logopedija
Ciklus studija:	2. ciklus
Godina studiranja:	1. godina
Semestar studiranja:	2. semestar
Bodovna vrijednost kolegija:	5 ECTS
Broj sati u semestru:	1+1+2
Opće i posebne kompetencije/Ishodi učenja:	<p>Cilj ovog kolegija je stjecanje teorijskih i praktičih znanja iz razvojnih jezičnih poremećaja i razumijevaja komponenti jezika</p> <p>Nakon položenog ispita student će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> -razumjeti značenje ispravne anatomske fiziološke osnove u ravoju verbalne komunikacije djeteta; upoznati se sa nervnim sistemom i kortikalnim centrima odgovornim za govor; - prepoznati razvojne jezične poremećaje i karakteristike jezika lingvistički i kulturološki različite djece - primjeniti stečeno znanje u praksi na adekvatan i stručan način.
Okvirni sadržaj kolegija:	<ul style="list-style-type: none"> - Fiziološka anatomska osnova govora, - Karakteristike jezika djece sa posebnim jezičkim teškoćama - Karakteristike jezika djece sa sociokulturnom deprivacijom - Karakteristike jezika djece sa intelektualnim poteškoćama - Karakteristike jezika djece sa bilingvalne djece - Karakteristike jezika djece sa selektivnim mutizmom - Karakteristike jezika lingvistički i kulturološki različite djece - Karakteristike jezika djece u autističnom spektru
Temeljna literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ibrahimagić, A. (2013); Razvojni govorno – jezički poremećaji, OFF-SET, Tuzla 2. Kantić, A., Betegalo, D.: (2019), Govorno jezični razvoj djeteta. Skripta za internu upotrebu

Fakultet:	<i>Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića (FDZMB)</i>
Naziv kolegija:	ANATOMIJA I FIZIOLOGIJA
Studijski program:	Defektologija, smjer Edukacija i rehabilitacija
Ciklus studija:	2. ciklus
Godina studiranja:	1. godina
Semestar studiranja:	2. semestar
Bodovna vrijednost kolegija:	5 ECTS
Broj sati u semestru:	1+1+2
Opće i posebne kompetencije/Ishodi učenja:	Upoznavanje studenata sa osnovnim mehanizmima opšte fiziologije, zatim fiziologije nervnog sistema, kao i funkcionalnom anatomijom nervnog sistema./ Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da: - adekvatno koriste literaturu iz oblasti fiziologije; - definiraju predmet, zadatke i ciljeve fiziologije; - koriste savremenu terminologiju, definicije i klasifikacije; - razumiju osnove funkcionalne anatomije nervnog sistema; - razumiju osnovne mehanizme opšte fiziologije nervnog sistema
Okvirni sadržaj kolegija:	Fiziološke osnove psihičkih pojava i ponašanja u okviru neuronauka, homeostaza. Osnovne podjele nervnog sistema: centralni i periferni, somatski i vegetativni. Funkcionalna anatomija nervnog sistema; Nervna ćelija: građa, funkcija, podjela (morfološka i funkcionalna). Glija: vrste i funkcija. Razdražljivost: membranski potencijal, akcioni potencijal, jonska osnova akcionog potencijala, širenje, postakcioni potencijali. Nervne sinapse, neurotransmiteri, neuronske skupine; Somatski osjeti; Razvoj nervnog sistema: neurogeneza, migracija, apoptoza. Strukture nervnog sistema (osnovna podjela). Moždana cirkulacija i njena regulacija, metabolizam mozga, barijere. Motorne funkcije kičmene moždine, moždanog stabla, moždane kore, malog mozga i bazalnih ganglija. Intelktualne funkcije mozga; Budnost i spavanje. Fiziologija vegetativnog nervnog sistema.
Temeljna literatura:	1. Ljuca F (urednik) i sar. Fiziologija čovjeka. Tuzla: Eurografika, 2010.; 2. Stevanović, J. (2009). Fiziologija nervnog sistema. Ortomediks, Beograd

Fakultet:	<i>Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića (FDZMB)</i>
Naziv kolegija:	POREMEĆAJI RITMA GOVORA
Studijski program:	Defektologija, smjer Školska logopedija
Ciklus studija:	2. ciklus
Godina studiranja:	1. godina
Semestar studiranja:	2. semestar
Bodovna vrijednost kolegija:	5 ECTS
Broj sati u semestru:	1+1+2
Opće i posebne kompetencije/Ishodi učenja:	<p>Studenti će po realiziranom kolegiju biti upućeni u pojam i etiološke činioce mucanja, te koje su karakteristike djece koja mucaju i osnovnim specifičnostima njihovog odgoja i obrazovanja. Cilj je rasvijetliti i predstaviti studentima ovu aktualnu društvenu problematiku i uputiti ih kako pristupiti djetetu koje muca i kako im pomoći da se što lakše prilagode zahtjevima i potrebama školskog i društvenog sistema čiji su i oni aktivni sudionici./</p> <p>Nakon položenog ispita student će moći:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Definirati termine i etiološke činioce mucanja; 2. Opisati osobitosti djece koja mucaju; 3. Protumačiti ponašanja djeteta koje muca i na toj osnovi ih diferencirati; 4. Identificirati fiziološke, genetičke, lingvističke, psihosocijalne aspekte mucanja; 5. Procijeniti i dijagnosticirati mucanje u djece predškolske, školske dobi i adolescenata.
Okvirni sadržaj kolegija:	<ul style="list-style-type: none"> - Definicije mucanja - Etiologija mucanja - Teorije o mucanju i razvoj mucanja - Fenomenologija mucanja - Početak mucanja kod djece - Psihološki i akustički opisi mucanja - Karakteristike osoba koje mucaju - Prevalenca i incidenca mucanja, omjer spolova, uloga nasljeđa - Fiziološki, genetički, lingvistički, psihosocijalni aspekti mucanja - Stavovi prema mucanju - Procjena i dijagnosticiranje mucanja u predškolske djece - Procjena i dijagnosticiranje mucanja u školske djece - Procjena i dijagnosticiranje mucanja u adolescenata - Mjerni instrumenti koji se koriste u procjeni jakosti mucanja
Temeljna literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brestovci, B. (1986): Mucanje: Govor, inteligencija antropometrija, motorika, anksioznost. Izdavački centar Rijeka, Zagreb-Rijeka. 2. Matić, M. (1975): Mucanje dece i omladine i metode njegovog otklanjanja. Beograd: Izdavačko preduzeće Rad.

Fakultet:	<i>Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića (FDZMB)</i>
Naziv kolegija:	DEFEKTOLOŠKA PRAKSA
Studijski program:	Defektologija, smjer Edukacija i rehabilitacija
Ciklus studija:	2. ciklus
Godina studiranja:	1. godina
Semestar studiranja:	2. semestar
Bodovna vrijednost kolegija:	5 ECTS
Broj sati u semestru:	1+1+2
Opće i posebne kompetencije/Ishodi učenja:	<p>Ciljevi kolegija su upoznati studente sa: razvojem defektološke znanosti, onove teorije nauke i terminološke odrednice./ Nakon položenog ispita student će moći:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Definirati teorijske osnove iz područja defektološke znanosti; 2. Objasniti i evaluirati spoznaje o terminologiji i standardima defektološke znanosti 3. Razumjeti i koristiti literaturu iz ovog područja; 4. Primijeniti stečena znanja koristeći terminologiju struke.
Okvirni sadržaj kolegija:	<p>Povijest discipline; Terminološke odrednice (terminologija vezana za osobe s posebnim potrebama; terminologija vezana za društveno okruženje; terminologija vezana za disciplinu; odnos sa drugim znanstvenim disciplinama); Osnove teorije discipline (definicija; predmet; zadaci; područje; struktura; tretman; rehabilitacija – integralna rehabilitacija); Klasifikacijski sistemi (MKB, DSM-5, MKF, WHO); Problemi dijagnostike i klasifikacije; Oblici zbrinjavanja, edukacije i rehabilitacije osoba s posebnim potrebama; Politika invalidnosti u Bosni i Hercegovini (kratak osvrt na historijski razvoj specijalnog školstva u BiH); UN Konvencija o pravima osoba s invaliditetom; UN Konvencija o pravima djeteta; Strategija za izjednačavanje mogućnosti osoba s invaliditetom</p>
Temeljna literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mujkanović E. i Mujkanović E.: Djeca s teškoćama u razvoju u inkluzivnom okruženju. Mostar, 2018; 2. Kovačević V, Stančić V i Mejovšek M.: Osnovi teorije defektologije. Zagreb, 1988.

Fakultet:	<i>Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića (FDZMB)</i>
Naziv kolegija:	LOGOPEDSKA PRAKSA I
Studijski program:	Defektologija, Školska logopedija
Ciklus studija:	2. ciklus
Godina studiranja:	1. godina
Semestar studiranja:	2. semestar
Bodovna vrijednost kolegija:	5 ECTS
Broj sati u semestru:	1+1+2
Opće i posebne kompetencije/Ishodi učenja:	Kada student završi ovaj praktični kolegij imat će sljedeće kompetencije: - Prepoznati dijete sa govorno - jezičnim teškoćama u predškolskom uzrastu (jezične teškoće ,teškoće artikulacije , fluentnosti govora, teškoće u savladavanju vještina čitanja ,pisanja i računanja) - Prepoznavati i klasificirati poremećaje te upotrebljavati adekvatne metode za korekciju - Raditi u samostalnoj praksi sa djetetom koje ima jezične teškoće , teškoće artikulacije ,fluentnosti govora, teškoće u savladavanju vještina čitanja , pisanja i računanja - Spoznati korist primjene logopedskih praktikuma u logopedskim tretmanima
Okvirni sadržaj kolegija:	-Provođenje teorijskog dijela o : Školskoj logopediji (osnovna terminologija) Normama govorno – jezičnog razvoja (predškolski uzrast) Govorno – jezičnim teškoćama (teškoće artikulacije, jezične teškoće, poremećaj fluentnosti govora, teškoće u savladavanju vještina čitanja i pisanja) Dijagnostički materijali za otkrivanje govorno – jezičnih teškoća Tretman govorno – jezičnih teškoća (prikaz materijala za rad) Provođenje logopedske prakse u kabinetu sa grupama studenata primjenjujući praktično metode rada
Temeljna literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1.Zečić S, Mujkanović E, Devolli A. Logopedija. Sarajevo: Connectum, 2010. 2. Kako uklanjati dečije govorne nedostatke i poremećaje, logopedski priručnik, Beograd 1968. 3. Bjelica. j.& Posokhova, I. (2001).Dijagnostički komplet za ispitivanje sposobnosti govora, jezika, čitanja i pisanja u djece.Nakladnik .Zagreb.

Fakultet:	<i>Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića (FDZMB)</i>
Naziv kolegija:	METODOLOGIJA ZNANSTVENIH ISTRAŽIVANJA SA STATISTIKOM
Studijski program:	Defektologija
Ciklus studija:	2. ciklus
Godina studiranja:	2. godina
Semestar studiranja:	3. semestar
Bodovna vrijednost kolegija:	5 ECTS
Broj sati u semestru:	1+1+2
Opće i posebne kompetencije/Ishodi učenja:	Da se studenti uvedu u teoriju pedagoškog saznanja, u logičke forme pedagoškog mišljenja i u teoriju pedagoškog istraživanja. Da se osposobe za samostalno određivanje epistemoloških postavki konkretnog istraživanja na osnovu kojih će umjeti da izrade projekat istraživanja, istraživačke instrumente, izvedu istraživanje, obrade i interpretiraju dobijene podatke i napišu izvještaj istraživanja.
Okvirni sadržaj kolegija:	<ul style="list-style-type: none"> • Mogućnosti i granice istraživanja u društvenim znanostima i paradigme istraživanja • Kvantitativna i kvalitativna istraživanja • Faze procesa istraživanja • Izbor i definisanje problema istraživanja • Definicija pojmova i pojmovna analiza • Postavljanje hipoteza • Identifikacija i klasifikacija varijabli • Operacionalizacija varijabli • Određivanje nacrtu istraživanja • Određivanje i definisanje populacije i uzorka istraživanja • Metode prikupljanja podataka • Parametrijski statistički postupci • Neparometrijski statistički postupci • Faktorska analiza • Interpretacija rezultata i izvještaj o istraživanju
Temeljna literatura:	1. Vujević, Miroslav (2008). Uvođenje u znanstveni rad u području društvenih znanosti. Zagreb: Informator.

Fakultet:	<i>Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića (FDZMB)</i>
Naziv kolegija:	DIJAGNOSTICIRANJE U DEFETOLOGIJI
Studijski program:	Defektologija, smjer Edukacija i rehabilitacija
Ciklus studija:	2. ciklus
Godina studiranja:	1. godina
Semestar studiranja:	2. semestar
Bodovna vrijednost kolegija:	5 ECTS
Broj sati u semestru:	1+1+2
Opće i posebne kompetencije/Ishodi učenja:	<p>Cilj nastave ovog kolegija je educirati studente o osnovnim pojmovima defektološke dijagnostike. Studente treba upoznati teoretski i praktično sa procesom i svrhom testiranja u defektologiji. Važno je shvatiti pravilan način opservacije kao i tačno uzimanje lične anamneze, medicinske, obiteljske kao i dugotrajne primjene određenih metoda i testova koji će validno pokazati rezultate na osnovu kojih student donosi pravilnu konstataciju, odnosno dijagnozu. Na osnovu dijagnoza određuje se dalji postupak rehabilitacije. Studenti treba da ovladaju testovima iz raznih oblasti i da ih pravilno primjenjuju u praksi./ Nakon položenog ispita student će moći: - definirati osnovne pojmove i važnost pravovremene opservacije i dijagnostike u defektologiji. - opisati i objasniti teorijske osnove iz područja Defektološke dijagnostike. - analizirati i povezati primjenu određenih defektoloških instrumenata. - implementirati i evaluirati spoznaje o razvoju defektološke teorije i prakse. - primjeniti stečena znanja u provedbi defektološke dijagnostike kod djece sa teškoćama u razvoju</p>
Okvirni sadržaj kolegija:	<ul style="list-style-type: none"> • Dijagnostički postupak u defektologiji • Dijagnosticiranje kao proces • Anamneza i autoanamneza osoba sa teškoćama u razvoju. • Anamneza obitelji • Lična i porodična anamneza • Heteroanamneza • Opšti dijagnostički postupak u defektologiji • Način uzimanja anamneze Procjena lateralizovanosti i organizovanosti • Opservacija ili posmatranje Procjena • Procjena praksičke i gnostičke ogranizovanosti • psihomotorike • Procjena organizovanosti sazajnih funkcija • organizovanosti govora Multidisciplinarnitimi • Procjena ponašanja u defektologiji Razvrstavanje osoba sa teškoćama mogućnost defektološke dijagnostike Upoznavanje studenata sa testovima koje služimo u razvoju dijagnostici.
Temeljna literatura:	1. Ćordić, A, Bojanin, S. (2011) Opšta defektološka dijagnostika. Zavod za udžbenike Beograd.

Fakultet:	<i>Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića (FDZMB)</i>
Naziv kolegija:	METODIKA RAZVOJA GOVORA
Studijski program:	Defektologija, smjer Školska logopedija
Ciklus studija:	2. ciklus
Godina studiranja:	1. godina
Semestar studiranja:	2. semestar
Bodovna vrijednost kolegija:	5 ECTS
Broj sati u semestru:	1+1+2
Opće i posebne kompetencije/Ishodi učenja:	<p>Cilj metodike razvoja govora je upoznati studente sa zadacima MRG, načinu komunikacije sa djecom u raznim grupama i na raznim uzrastima. Zadatak studenata je upoznati se sa metodama rada, odgoja, obrazovanja i osposobljavanja djece za usvajanje pravilnog fonematskog sluha i artikulacije, te dječije literature koja mu pruža široko znanje i upoznavanje svijeta.</p> <p>Nakon položenog ispita student će usvojiti znanja o:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osnovnim karakteristikama govora predškolskog djeteta.. - Teoriji o razvoju govora - Funkciji komunikacije među djecom. - Teorijske osnove metodike razvoja govora. - Osobine dobrog govora i slušanja. - Vrste i elementi u izboru dječije književnosti. - Postupci kod obrade bajke, basne, priče, pjesme i sl. - Modeli rada sa djecom u predškolskom odgoju.
Okvirni sadržaj kolegija:	<ul style="list-style-type: none"> - Metodika razvoja govora kao naučno-nastavna disciplina - Predmet i zadaci metodike - Specifičnosti uticanja na govorni razvoj djece ranih uzrasta - Principi vaspitno-obrazovnog rada u uticanju na razvojni govor - Specifična primjena metoda vaspitno-obrazovnog rada u oblasti razvoja govora - Sredstva koja se koriste u oblasti razvoja govora
Temeljna literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Naumović, M. (2000); Metodika razvoja govora. G&B. Pirot.

Fakultet:	<i>Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića (FDZMB)</i>
Naziv kolegija:	RANI TRETMAN DJECE S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU
Studijski program:	Defektologija, smjer Edukacija i rehabilitacija
Ciklus studija:	2. ciklus
Godina studiranja:	1. godina
Semestar studiranja:	2. semestar
Bodovna vrijednost kolegija:	5 ECTS
Broj sati u semestru:	1+1+2
Opće i posebne kompetencije/Ishodi učenja:	Po položenom ispitu studenti će imati temeljne kompetencije koje im omogućavaju: razumjeti i interpretirati teorijske osnove koncepta rane intervencije i ranog tretmana, zakonsko regulisanje prava djece s poteškoćama u razvoju i njihovih porodica na programe rane intervencije i ranog tretmana u cilju inkluzije i socijalizacije u ranom razvojnom periodu intervencijama kod djece kod kojih su primijećene teškoće u razvojnom periodu. Poticanje razvoja potencijala predškolskog djeteta s poteškoćama u razvoju, ostvarivanje programskih sadržaja s naglaskom na korelaciji i integraciji pojedinih rehabilitacijskih sadržaja i individualizaciji sukladno potrebama djeteta te sprječavanje nastanka sekundarnih poteškoća kod djeteta. sticanje kompetencija za samostalan rad na planu rane intervencije i ranog tretmana djece s teškoćama u razvoju
Okvirni sadržaj kolegija:	Osnovna znanja o ranom tretmanu i ranoj intervenciji Rani tretman i rana intervencija: konceptualni okvir Ekološki sistemski pristup: holistički, dinamični, transakcijski i individualni. Ekologija ljudskog razvoja Rani tretman. Prognostički značaj faktora rizika. Koraci u ranom tretmanu i ranoj intervenciji Karakteristike uspješnog provođenja ranog tretmana i programa rane intervencije. Unapređenje inkluzije odojčadi i male djece sa onesposobljenjem i njihovih porodica. Ciljevi ranog učenja. Posebne potrebe teškoće i izazovi za stručnjake i roditelje. Planiranje usmjereno na dijete s poteškoćama u razvoju Multidisciplinarni pristup u praćenju i stimulaciji razvoja djece s intelektualnim teškoćama Analiza i situacija u Evropi: ključni aspekti i preporuke Rani tretman i rana intervencija u Evropi: trendovi u Evropskim zemljama Povezanost spremnosti za učenje s biopsiho-socijalnim utjecajima (kognitivnim razvojem, perceptivnim sposobnostima, nivoom socijalne adaptacije, utjecajem uže socijalne sredine)
Temeljna literatura:	* * *, Skripta/Izbor tekstova (ur. Edin Mujkanović

Fakultet:	<i>Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića (FDZMB)</i>
Naziv kolegija:	POREMEĆAJI ČITANJA I PISANJA
Studijski program:	Defektologija, smjer Školska logopedija
Ciklus studija:	2. ciklus
Godina studiranja:	1. godina
Semestar studiranja:	2. semestar
Bodovna vrijednost kolegija:	5 ECTS
Broj sati u semestru:	1+1+2
Opće i posebne kompetencije/Ishodi učenja:	<p>Studenti će po realiziranom kolegiju biti upućeni u pojam i etiološke činioce poremećaja čitanja i pisanja, te koje su karakteristike djece koja ove teškoće imaju i osnovnim specifičnostima njihovog odgoja i obrazovanja. Cilj je rasvijetliti i predstaviti studentima ovu aktualnu društvenu problematiku i uputiti ih kako pristupiti djetetu koje ima poremećaje u čitanju i pisanju i kako im pomoći da se što lakše prilagode zahtjevima i potrebama školskog i društvenog sistema čiji su i oni aktivni sudionici</p> <p>Nakon položenog ispita student će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - definirati vrste i faze usvajanja čitanja i pisanja, - razumjeti i interpretirati teorijske osnove iz područja čitanja i pisanja, - implementirati i evaluirati spoznaje o disleksiji i disgrafiji, metodama i tehnikama rada s djecom s poteškoćama u čitanju i pisanju, primijeniti stečena znanja u provedbi tretmana kod učenika s teškoćama u čitanju i pisanju.
Okvirni sadržaj kolegija:	<p>Definicije čitanja; Temeljna načela učenja čitanja i pisanja; Proces čitanja s fiziološkog aspekta Proces čitanja s psihološkog aspekta; Faze usvajanja čitanja Metode početnog čitanja; Vrste čitanja i tehnike čitanja Elementi čitanja i moždane reprezentacije govornih funkcija; Modeli čitanja Glavne teorije o disleksiji Rad mozga za vrijeme čitanja; Genetika i disleksija Disleksija kao teškoća u učenju; Proceduralne poteškoće u učenju: sjedinjenje razvojnih poremećaja Teškoće u čitanju, spelovanju, matematici i pisanju Povijesni pregled disleksije Definicije disleksije; Prevalenca disleksije; Vrste disleksije; Simptomi disleksije Razvoj jezika i disleksija; Čitanje i disleksija; Priroda čitanja i disleksija Vještina pisanja Definicije disgrafije Vrste disgrafije Tretman disgrafije</p>
Temeljna literatura:	<p>Vladislavljević, S. (1991). Disleksija i disgrafija. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. Zečić, S., Mujkanović, E., Devolli, A. (2010). Logopedija. Sarajevo: CONNECTUM.</p>

Fakultet:	<i>Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića (FDZMB)</i>
Naziv kolegija:	INDIVIDUALNI EDUKATIVNI PROGRAMI
Studijski program:	Defektologija, smjer Edukacija i rehabilitacija
Ciklus studija:	2. ciklus
Godina studiranja:	1. godina
Semestar studiranja:	2. semestar
Bodovna vrijednost kolegija:	5 ECTS
Broj sati u semestru:	1+1+2
Opće i posebne kompetencije/Ishodi učenja:	Cilj kolegija je studente upoznati s temeljnim spoznajama inkluzije i povijesnim razvojem inkluzivnog procesa, kritički sagledati kompleksnost i značaj inkluzije djece s teškoćama u razvoju različitih uzroka, vrsta i stupnja oštećenja te povezati teorijske spoznaje s praktičnom primjenom znanja./ Nakon položenog ispita student će moći: - definirati osnovne pojmove o inkluziji i individualnim edukativnim programima; - povezati teoretska znanja s praktičnim iskustvima; - opisati kako i na koji načinkreirati i provoditi individualne edukativne programeu svrhu napretka učenika s mentalnom retardacijom/teškoćom učenja u skladu s individualnim sposobnostima učenika i postupcima podrške u školi; - primijeniti kvalitativne liste procjene u pojedinim nastavnim predmetima i izvannastavnim aktivnostima i u skladu s time planiranje obrazovnih potreba.
Okvirni sadržaj kolegija:	Pojam, ciljevi i zadaci individualiziranih edukacijskih programa (IEP); Koraci u izradi - inicijalna procjena, prilagodba programa, primjena programa, finalna procjena; Timski pristup; Podrška školi i uloga stručnjaka – koordinator, asistent; Učitelji podržavaju učitelje; Učenici surađuju s učenicima; Suradnja s roditeljima i drugim školama; Vodič za učitelje i roditelje za izradu i primjenu IEP u školi; Vodič za uključivanje učenika u izradu osobnog IEP – a; Kvalitativne i kvantitativne analize promjena.
Temeljna literatura:	1. Mujkanović, E., Mujkanović E. (2018). Djeca s teškoćama u razvoju u inkluzivnom okruženju. Mostar: Sveučilište Hercegovina.

Fakultet:	<i>Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića (FDZMB)</i>
Naziv kolegija:	SPECIFIČNOSTI LOGOPEDSKIH ISTRAŽIVANJA
Studijski program:	Defektologija, smjer Školska logopedija
Ciklus studija:	2. ciklus
Godina studiranja:	1. godina
Semestar studiranja:	2. semestar
Bodovna vrijednost kolegija:	5 ECTS
Broj sati u semestru:	1+1+2
Opće i posebne kompetencije/Ishodi učenja:	<p>Cilj ovog predmeta je upoznati i osposobiti studente da upotrebljavaju različite oblike profesionalne pisane i verbalne komunikacija u okruženjima u kojima rade logopedi.</p> <p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • profesionalno komunicirati pisanim i verbalnim putem u svim različitim radnim okruženjima – univerzitetno okruženje, medicinsko okruženje, školsko okruženje; • koriste stručnu terminologiju u komunikaciji; • diskriminiraju što je u logopediji specifično, kako i kojim instrumentima se može koristiti u toku istraživanja; • Imaju kompetenciju u testiranju jezočno – govornog statusa kod dječ i odraslih
Okvirni sadržaj kolegija:	<ul style="list-style-type: none"> • Logopedija kao nauka o jeziku i govoru i smetnjama koje se javljaju, • vrste govornih poteškoća sa kojima se najviše susrećemo u praksi, • istraživanje kao proces u znanosti, • metode u istraživanju, • instrumenti koje koristimo u procesu istraživanja, • specifičnosti u logopedskom istraživanju na predškolskom uzrastu na mlađim i starijim grupama, • otkrivanje komunikacijskih problema i uzroka tih problema kod individua • sumiranje rezultata i donošenje zaključaka i preporuka, • objavljivanje u sredstvima javnog informisanja, • prijedlog seta mjera koje treba preduzeti
Temeljna literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bjelica , J., Posokhova, I. (2001); Dijagnostički komplet za ispitivanje sposobnosti govora, jezika, čitanja i pisanja u djece, Ostvarenje, Lekenik

Fakultet:	<i>Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića (FDZMB)</i>
Naziv kolegija:	EDUKACIJSKO REHABILITACIJSKA PRAKSA
Studijski program:	Defektologija, smjer Edukacija i rehabilitacija
Ciklus studija:	2. ciklus
Godina studiranja:	1. godina
Semestar studiranja:	2. semestar
Bodovna vrijednost kolegija:	5 ECTS
Broj sati u semestru:	1+1+2
Opće i posebne kompetencije/Ishodi učenja:	Ciljevi kolegija su upoznati studente sa: razvojem edukacijsko rehabilitacijske znanosti; modelima i sistemima edukacije i rehabilitacije; oblicima ometenosti i invaliditeta; osnovnim edukacijsko rehabilitacijskim terminima i glavnim zadacima edukacijsko rehabilitacijske profesije te potrebama cjeloživotnog obrazovanja i stručnog usavršavanja./ Nakon položenog ispita student će moći: -Definirati osnovne pojmove etiologije i klasifikacije učenika s teškoćama u razvoju; - Opisati ulogu edukatora rehabilitatora u školskom okruženju, objasniti važnost profesionalnog ponašanja, razviti vještine komunikacije; -Povezati i analizirati teorijska znanja i njihovu primjenu u praktičnom radu s djecom s teškoćama u razvoju; -Uspješno koristiti raspoloživu literaturu u cilju rješavanja određenih problema koji se tretiraju u okviru kolegija.
Okvirni sadržaj kolegija:	-Terminološke odrednice u edukacijsko rehabilitacijskoj znanosti; -Koncipiranje i provođenje tretmana kod djece i odraslih s teškoćama u razvoju; -Kreiranje programa edukacije; -Vrste invaliditeta i specifične karakteristike osoba sa određenim vrstama invaliditeta; -Modeli u pristupu osobama sa invaliditetom; -Timski rad u procesu edukacije i rehabilitacije; -Institucije specijalnog odgoja, obrazovanja i rehabilitacija u okviru hronološkog kontinuuma, planiranje i programiranje rada; -Alternative i najnovije intencije u specijalnom odgoju i obrazovanju u BiH (integrativno i inkluzivno provođenje); -Teorija i praksa specijalnog školstva (kratak osvrt na historijski razvoj specijalnog školstva u BiH, sadašnje stanje i problemi); -Afirmacija mogućnosti i ostvarivanje prava osoba sa invaliditetom.
Temeljna literatura:	1. Vicić, M.: Metodika odgojno obrazovnog i rehabilitacijskog rada za djecu i mladež s mentalnom retardacijom. Hrvatsko društvo defektologa, Zagreb, 1996. 2. Mujkanović E. i Mujkanović E.: Djeca s teškoćama u razvoju u inkluzivnom okruženju. Mostar, 2018.

Fakultet:	<i>Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića (FDZMB)</i>
Naziv kolegija:	ZAVRŠNA LOGOPEDSKA PRAKSA
Studijski program:	Defektologija, smjer Školska logopedija
Ciklus studija:	2. ciklus
Godina studiranja:	1. godina
Semestar studiranja:	2. semestar
Bodovna vrijednost kolegija:	5 ECTS
Broj sati u semestru:	1+1+2
Opće i posebne kompetencije/Ishodi učenja:	<p>Usvojiti će znanja o stručnoj terminologiji, standardima i principima profesionalnog rada s osobama koje imaju različite vrste komunikacijskih poteškoća kroz teoriju i praksu, te sa djecom koja imaju poteškoće u učenju i poteškoće u savladavanju vještina čitanja i pisanja</p> <p>Kada student završi ovaj praktični kolegij imat će sljedeće kompetencije:</p> <p>--Raditi u samostalnoj praksi sa djetetom koje ima govorno - jezične poteškoće, poteškoće u savladavanju vještina čitanja i pisanja, vještina računanja, djetetom sa razvojnom disfazijom.</p> <p>--Prepoznavati i klasificirati poteškoće, te upotrebljavati adekvatne metode za korekciju poteškoća.</p>
Okvirni sadržaj kolegija:	<p>Provođenje teoretskog dijela o logopedskoj praksi: Dyslalia, Bradacismus, Disleksija, Disgrafija, Razvojna disfazija</p> <p>- Dijagnostički materijal za otkrivanje govorno – jezičkih poteškoća, Dyslalia, Bradacismus, Disleksije, Disgrafije</p> <p>- Tretman govorno – jezičkih poteškoća, Dyslalia, Bradacismus, Disleksije, Disgrafije</p> <p>- Pojasniti tehniku rada na Behringer aparatu sa optimalama glasova u glasovnom području, te program Delay za mucanje i disleksiju</p> <p>Proći kroz sve prateće materijale koji su dati u dnevniku logopedске prakse.</p> <p>- Provođenje logopedске prakse u logopedskom kabinetu sa grupama studenata primjenjujući praktično metode rada (8 sati u CIERI centru, teoretski i u vidu vježbi) na aparatu Behringer i sa korisnicima koji dolaze na vježbe.</p> <p>Prisustvovati dijagnosticiranju i praktičnim vježbama u trajanju od gore navedenih osam sati sa vođenjem stručnog dnevnika prakse.</p>
Temeljna literatura:	1. Zečić S, Mujkanović E, Devolli A. Logopedija. Sarajevo: Connectum, 2010.

Lista izbornih kolegija s osnovnim informacijama nalazi se na www.hercegovina.edu.ba/hr/defektologija-izborni

Vrjednovanje rada studenta i formiranje ocjene:

- od 91 do 100 bodova ocjena **IZVRSTAN (5)** – A
- od 81 do 90 bodova ocjena **VRLO DOBAR (4)** – B
- od 71 do 80 bodova ocjena **DOBAR (3)** – C
- od 55 do 70 bodova ocjena **DOVOLJAN (2)** – D
- od 0 do 54 boda ocjena **NEDOVOLJAN (1)** – F

a) bodovna vrijednost svakog predmeta i završnog rada iskazana u ECTS bodovima

Bodovna vrijednost svakog kolegija i završnog rada iskazana je u koloni pet (5) u listi obveznih i izbornih kolegija.

b) uvjeti za prelazak s drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih područja studija

Prelazak na studij s drugih studija ili nastavak ranije započetih studija odobrava Dekan. Prelazak na studij ili nastavak studija se obavlja tako što student podnosi zahtjev za prelazak ili nastavak studija i pokreće postupak akademskog priznavanja. Ukoliko je student na prethodnom studiju polagao određene ispite, uz zahtjev za prelazak ili nastavak studija, dostavlja i uvjerenje-potvrdu o položenim ispitima, studijski program prethodno završenog/započetog studija sa zahtjevom za akademsko priznavanje. Zahtjev za priznavanje ranije položenih ispita razmatra stručno povjerenstvo temeljem odredaba Pravilnika o akademskom priznavanju, utvrđuje prijedlog za akademsko priznavanje i određuje uvjete koje student treba ispuniti i razliku ispita koje treba polagati. Na temelju prijedloga povjerenstva dekan donosi odgovarajuće rješenje.

c) način izbora kolegija iz drugih studijskih programa

Sukladno Pravilniku o studiranju, student bira kolegije po vlastitom izboru, s tim da izbor treba biti iz odgovarajućeg semestra studija. Izborni kolegiji se upisuju zajedno s obveznim kolegijima na početku semestra.

d) uvjeti upisa u sljedeći semestar ili tromjesečje, odnosno sljedeću godinu studija te način završetka studija

Student nesmetano, bez zastoja prelazi iz semestra u semestar, odnosno iz godine u godinu. Ponavljanja godine ili semestra nema. Student praktično upisuje kolegije i bodove, a ne semestre. U jednom semestru student u načelu može upisati najviše 30 bodova, a izrazito uspješnim studentima može se odobriti upis i do 42 boda. Izrazito uspješnim studentom smatra se student koji je položio sve ispite u odslušanim godinama i ostvario prosjek ocjena najmanje 4,00. Jednako tako student koji nije u semestru ostvario 30 bodova, u sljedećem odgovarajućem (zimski, ljetnji) semestru ponovno upisuje nepoložene kolegije i iz sljedećeg odgovarajućeg semestra dopisuje broj bodova, najviše do 30. Studij se završava polaganjem svih ispita predviđenih nastavnim planom i izradom i javnom obranom diplomskog rada.

e) način izvođenja studija i način provjere znanja za svaki predmet i

Nastava za redovite studente se izvodi kao redovita nastava i kao turnusna. Redovita nastava se izvodi tijekom tjedna prema nastavnom planu i to 15 tjedana u semestru. U okviru 15 tjedne nastave, sukladno prirodi pojedinih predmeta obavljaju se i intersemestralni (parcijalni) ispiti i završni ispiti. Turnusna nastava se organizira u turnusima od pet do petnaest dana, ovisno o prirodi predmeta, tijekom ili nakon turnusa obavljaju se ispiti.

Nastava na daljinu se organizira po posebnom programu ili se kombinira s prethodna dva vida nastave, ovisno o prirodi predmeta i mogućnostima nastavnika i studenata.

Postotak nastave predviđen za izvanredne studente organizirat će se uglavnom tijekom vikenda, kako bi studenti mogli sudjelovati u nastavnom procesu i polagati odgovarajuće ispite.

f) druga pitanja od značaja za izvođenje studijskog programa.

Usklađivanje studijskog programa s organizacijom rada i dostignućima znanosti i umjetnosti ne smatra se novim studijskim programom.

Studijski program je u svim svojim elementima:

- suvremen i primjeren mogućnostima i interesima studenata, te potrebama poslodavca:
- o *Sveučilište Hercegovina, Fakultet društvenih znanosti Milenka Brkića, u skladu sa zahtjevima Bolonjske deklaracije, otvoren je za realizaciju ideje otvorenosti studija i studentske pokretljivosti unutar Bosne i Hercegovine i u širem obrazovnom prostoru, a interes za zapošljavanje iskazan je prvenstveno u organizacijama odgoja i obrazovanja.*
- usporediv sa srodnim programima na referentnim visokoškolskim ustanovama:

- *Nastavni plan i program **defektologija** usuglašen je s planovima i programima odgovarajućih europskih sveučilišta usklađenih s načelima Bolonjske deklaracije. Zbog suvremenoga pristupa planu i programu, oblicima nastave i znanstveno-istraživačkoj orijentaciji na studijskom programu **defektologije** osigurava se kvaliteta i istovrsnost studija te je ovaj studijski program usporediv sa sličnim programima u okruženju.*
- *otvoren prema pokretljivosti studenata:*
- *Studijski program **defektologije** je usmjeren na studenta, koji integrira temeljne znanosti, izvrsno obrazovanje, stručne standarde i etička načela te priprema studente za sve izazove što ih postavlja suvremena znanost; među načinima za realizaciju ove ideje svakako posebno mjesto pripada zahtjevu da se studijska organizacija uskladi s preporukama Bolonjske deklaracije i tzv Lisabonske konvencije.*